

در سالمرگ مردی که زیاد می‌دانست

«آلفرد هیچکاک»، کارگردان افسانه‌ای سینمای جهان و خالق آثار برجسته‌ای در ژانر روانشناسانه و وحشت، مردی بود که ترس‌های ما را به خوبی می‌شناخت و آنها را دستمایه ساخت فیلم‌های پرتعلیق و دلهره‌آور خود می‌کرد.

«آلفرد هیچکاک»، کارگردان افسانه‌ای سینمای جهان و خالق آثار برجسته‌ای در ژانر روانشناسانه و وحشت، مردی بود که ترس‌های ما را به خوبی می‌شناخت و آنها را دستمایه ساخت فیلم‌های پرتعلیق و دلهره‌آور خود می‌کرد. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، «سر آلفرد جوزف هیچکاک»، فیلم‌ساز صاحب‌نام و تاثیرگذار انگلیسی و پیشگام تکنیک‌های بدیع در ژانرهای تریلر روانی و تعلیق متولد سیزدهم اوت 1899 در لندن بود که روز 29 آوریل 1980 در سن 81 سالگی درگذشت.

«هیچکاک» پس از یک دوره موفق فیلم‌سازی در زادگاهش انگلستان که هم فیلم‌های صامت و هم فیلم‌های صدا دار را شامل می‌شد، به هالیوود پیوست و در سال 1956 با حفظ ملیت انگلیسی، شهروندی آمریکا را پذیرفت. او طی شش دهه فعالیت سینمایی، بیش از 50 فیلم بلند را کارگردانی کرد و شهرت فراگیرش را به واسطه تبحر مثال‌زدنی‌اش در به‌کارگیری عناصر دلهره، ترس و تعلیق به‌دست آورد، چنان‌که از او به‌عنوان «استاد تعلیق» نام برده می‌شود. این کارگردان برجسته اولین فیلم خود را در سال 1922 در انگلیس با نام «شماره 13» آغاز کرد که البته نیمه‌تمام ماند. وی از سال 1939 عمدتاً در آمریکا آثار خود را تولید و عرضه می‌کرد. در سال 1925 «مایکل بالکون» از شرکت فیلم‌سازی «گینزبورو پیکچرز» بود که این فرصت را به «هیچکاک» جوان داد تا اولین فیلم بلند خود را با عنوان «باغ تفرجگاه» در آلمان بسازد. «هیچکاک» اولین تجربه ساخت فیلم‌های دلهره‌آور را با فیلم «مستاجر» به‌دست آورد. اکران این فیلم در انگلستان در سال 1927 با موفقیت چشمگیر و استقبال بی‌نظیری از سوی مردم و منتقدین همراه شد و همچون دیگر فیلم‌های نخستین «هیچکاک»، این فیلم نیز از تکنیک‌های اکسپنشنیست تائب‌بذفته‌ها که او آنها را مستقیماً در آلمان، فاگ‌فته‌ها. در سال 1929 «هیچکاک» تصمیم گرفت دهمین فیلم خود را با نام «حق‌السکوت» بسازد و درحالی‌که هنوز در مرحله تولید بود، استودیوی سازنده آن تصمیم گرفت تا آن را به اولین فیلم همراه با دیالوگ سینمای انگلیس بدل سازد. پس از ساخت فیلم‌هایی چون «مردی که زیاد می‌دانست» (1934) و «39 پله» (1935)، هیچکاک روند موفقیت‌های خود را با ساخت فیلم «خانم ناپدید می‌شود» ادامه داد. «عقاب کوهستان» (1926)، «حلقه» (1927)، «همسر دهقان» (1928)، «قتل» (1930)، «ماری» (1931)، «غریب و غنی» (1931) و «مامور مخفی» (1936) دیگر ساخته‌های هیچکاک در این سال‌ها بودند.

وی در اوج موفقیت و شهرت به هالیوود پیوست و اولین فیلم آمریکایی‌اش را در سال 1940 با نام «ربکا» ساخت؛ هرچند داستان این فیلم در انگلیس و اقتباس از رمانی نوشته نویسنده انگلیسی «دافنه دو موریر» اتفاق می‌افتد. «خبرنگار خارجی» دومین فیلم آمریکایی «هیچکاک» بود که در قالب ژانر تریلر، داستان آن در اروپا اتفاق می‌افتاد که البته توانست در سال 1940 نامزد جایزه اسکار بهترین فیلم شود. این فیلم در اولین سال وقوع جنگ اول جهانی ساخته شد و الهام گرفته از رویدادهای در حال تغییر در اروپا بود.

فیلم‌های هیچکاک در دهه‌ی 40 بسیار متنوع بودند؛ از اثر کمدی رمانتیک «آقا و خانم اسمیت» (1941) تا درام دادگاهی «بهنده بمبشت» (1947) هات‌تابک «ساره بک شک» (1943). در سال 1941 «هیچکاک» برای اولین بار در سمت تهیه‌کننده و کارگردان فیلم، «سوءظن» را ساخت. این فیلم جایزه اسکار بهترین بازیگر زن و جایزه انجمن منتقدان فیلم نیویورک را برای «خوان فونتاین»، بازیگر آن به‌همراه آورد. او یک سال بعد فیلم «خرابکار» را برای کمپانی «یونیورسال» ساخت و در سال 1944 فیلم «قایق نجات» را براساس رمانی از «جان اشتاین بک» برای کمپانی «روباہ قرن بیستم» ساخت. این فیلم از آنجایی‌که سکانس‌هایش تنها در یک قایق گرفته شده‌اند، محدودترین فیلم این کارگردان محسوب می‌شود.

این کارگردان انگلیسی پس از آن دیدار از زادگاهش به انگلستان بازگشت و در این حین دو فیلم کوتاه فرانسوی‌زبان برای وزارت اطلاعات انگلیس ساخت. پس از بازگشت به آمریکا، وی دو فیلم «طلسم‌شده» (1945) و «بدنام» (1946) را ساخت که در این فیلم «ایننگمار برگمن»، فیلم‌ساز افسانه‌ای سینمای جهان نقش‌آفرینی داشت. «بدنام» به فروش چشم‌گیری دست یافت و یکی از موفق‌ترین آثار سینمایی «هیچکاک» نام گرفت.

اولین فیلم رنگی «هیچکاک» در سال 1948 با نام «طناب» به روی پرده سینماها رفت که با نقش‌آفرینی «جیمز استوارت» همراه بود. در سال 1950، هیچکاک فیلم «وحشت در صحنه» را برای کمپانی «برادران وارنر» ساخت. پس از آن بود که فیلم پرفروش «غریبه‌ها در قطار» (1951) را با استفاده از ترکیبی از المان‌های فیلم‌هایش در آمریکا و انگلیس ساخت. سپس در فیلم «امان‌نشانه قتل، نگ» (1954) از تکنیک فیلم‌برداری سه‌بعدی، سایه‌ها، المان‌ها، استفاده کرد. آلفرد هیچکاک

فیلم‌های «پنج‌ره عقبی» (1954) و «برای گرفتن دزد» (1955) از دیگر فیلم‌های موفق «هیچکاک» در دهه 50 بودند. «مرد عوضی» (1957) آخرین فیلم «هیچکاک» برای کمپانی «برادران وارنر» بود. این فیلم سیاه و سفید، تنها نقش‌آفرینی «هنری

فوندا» را به‌همراه داشت.

فیلم «سرگیجه» محصول سال 1958 با نقش‌آفرینی دوباره‌ی «جیمز استوارت» اگرچه در گیشه چندان موفقیتی به‌دست نیاورد، اما بسیاری آن را یکی از شاهکارهای «هیچکاک» می‌دانند که در جشنواره فیلم سن‌سباستین اسپانیا، جایزه صدف نقره‌ای را به‌دست آورد.

پس از «سرگیجه»، هیچکاک سه فیلم موفق دیگر ساخت که هر یک اعتباری کلان به کارنامه سینمایی این کارگردان صاحب‌سبک افزودند. «شمال از شمال غربی» (1959)، «روانی» (1960) و «پرنندگان» (1963) سه اثر ماندگار سال‌های پایانی فیلم‌سازی او بودند.

با آغاز دوران پیری و نشانه‌های بیماری در «هیچکاک»، جدیت او در ساخت فیلم کم‌رنگ شد و در دو دهه پایانی عمر، او تنها چند فیلم تریلر جاسوسی از جمله «پرده‌ی پاره» (1966) با نقش‌آفرینی «پل نیومن» و فیلم «توپاز» (1969) را ساخت. پس از بازگشت به انگلیس، او آخرین فیلم موفق خود با نام «جنون» را در سال (1972) به نمایش درآورد. «توطئه خانوادگی» نیز آخرین فیلم ساخته «هیچکاک» بود که در سال (1976) ساخته شد. «آلفرد هیچکاک» در سال 1980 از سوی ملکه الیزابت دوم به دریافت لقب "سر" نائل آمد؛ هرچند مرگ فرصت آن را به او نداد تا رسماً آن را دریافت کند و چهارماه پس از اعلام آن، در روز 29 آوریل 1980 در سن 80 سالگی بر اثر نارسایی کلیوی در لس‌آنجلس درگذشت.

«هیچکاک» طی 60 سال فعالیت سینمایی، به‌واسطه ساخت آثار برجسته موفق به کسب جوایز متعددی شد که شاید مهم‌ترین آنها جایزه‌ی یادبود آکادمی اسکار در سال 1967 باشد.

او پنج‌بار در سال‌های 1960 برای فیلم «روانی»، سال 1940 برای «ربکا»، سال 1944 برای «قایق نجات»، سال 1945 برای «طلسم‌شده» و سال 1954 برای «پنجره عقبی» نامزد جایزه اسکار بهترین کارگردانی شد. وی همچنین نامزد اسکار بهترین تهیه‌کننده برای فیلم «سوءظن» در سال 1941 شده بود. فیلم‌های «ربکا»، «خبرنگار خارجی» و «طلسم‌شده» نامزد اسکار بهترین فیلم نیز بودند. شانزده فیلم ساخته او نامزدی اسکار را به‌دست آوردند که او خودش برای شش فیلم نامزد اسکار شد. در سال 2008، چهار فیلم «سرگیجه»، «پنجره عقبی»، «شمال از شمال غربی» و «ام را نشانه قتل بگیر» از سوی انجمن فیلم آمریکا در فهرست 10 اثر برتر سینمای جنایی جهان قرار گرفتند.